

Anàlisi

Deu anys sense Miquel Batllori

**Xavier Baró
i Queralt**

Facultat d'Humanitats
Universitat Internacional
de Catalunya

El 9 de febrer s'acompliren deu anys de la mort de Miquel Batllori i Munné (1909-2003), historiador i religiós jesuïta. Ara bé, així com el cinquè aniversari del seu traspàs estigué farcit de commemoracions, crec que ara no ha passat el mateix, si deixem de banda, és clar, l'estrena del documental *L'agudesa d'un savi*, de visualització obligada per tots els qui vulguin saber alguna cosa del savi i erudit català. No cal vindicar la figura de Batllori, car la importància de la seva obra es justifica per si mateixa. Pensem, senzillament, en els qualificatius que ha rebut al llarg dels anys la seva persona: saviesa cordial, català universal i un llarg etcètera. Pensem també en l'excel·lent homenatge que li tributaren onze universitats catalanes l'any 2002 en l'acte d'investidura com a doctor *honoris causa*, fet absolutament inaudit en el nostre entorn, tan farcit de recels i enveges.

Ara voldria centrar-me en la faceta de l'historiador i en la de l'home de fe. L'obra de Miquel Batllori és senzillament monumental: dinou volums d'una mitjana de 500 pàgines cadascun (més un vintè volum de bibliografia completa). Això ens dóna un resultat desorbitant de més de 10.000 pàgines. Però és una obra colossal no només en quantitat sinó sobretot en qualitat. Alguns dels seus textos són essencials per entendre l'evolució de la cultura catalana, des de Ramon Llull fins a Vidal i Barraquer. Sigui com sigui, cal destacar que una figura com la de Batllori és clarament irreplicable. Deixant de banda la seva capacitat de treball i anàlisi, veritablement titànica, cal dir que les actuals polítiques de les agències de qualitat universitària cerquen la hiperespecialització, de manera que és factible imaginar que Batllori potser seria criticat o menystingut per alguns a causa de la seva àmplia gamma d'interessos...

En qualsevol cas, i com a conseqüència de la meua àrea d'especialització (l'època moderna) voldria remarcar un parell de volums: el que fa referència a les reformes religioses del segle XVI (volum VI) i l'acuradíssim treball dedicat a la figura de Baltasar Gracián i el barroc (volum VII). Però és del tot segur que un medievalista podria tenir una visió diferent, i aconsellar-nos, per exemple, el volum dedicat a Arnau de Vilanova. L'obra de Batllori és un pou sense fi.

Pel que fa a l'home de fe, caldria retenir el seu esperit de llibertat i alhora de compromís, que es féu evident sobretot en els moments més convulsos que hagué de viure (II República, guerra civil, franquisme), però també en els períodes de profunda transformació de la societat, com la celebració del Concili Va-

Josep Masip

«Alguns dels seus textos són essencials per entendre l'evolució de la cultura catalana, des de Ramon Llull fins a Vidal i Barraquer»

ticà II. En aquest sentit, recomano de manera encoratjada una lectura atenta de l'entrevista inèdita realitzada per Josep Masllorens i Viñas el 7 de gener del 1999, transcrita en la seva obra completa (vol. XIX, p. 373-386). Em prenc la llibertat de transcriure un breu fragment, revelador de la seva personalitat aguda i reflexiva:

«[La bondat de Déu] essencialment és un misteri. Jo, en aquests últims temps, tinc molt present una frase, que em sembla molt reveladora i d'una gran plenitud, que és la que va manifestar el gran pensador catòlic Jean Guitton, que vaig conèixer personalment a Roma en temps del Concili. Quan el va cridar Mitterrand, a punt de morir en una clínica de París, els periodistes, en sortir, li varen preguntar: "Què? Què li ha dit al president?" "Li he dit que cal elegir entre l'absurd i el misteri, i que entre l'absurd i el misteri cal elegir el misteri".»

Voldria acabar aquestes línies amb un record personal. Jo només vaig tenir l'oportunitat de parlar una vegada amb el pare Batllori. Era l'any 1998. En el IV Congrés d'Història Moderna de Catalunya jo presentava una comunicació sobre les fonts bizantines consultades per Francesc de Montcada (1586-1635) en la redacció de la seva obra dedicada a la presència dels catalans en l'Imperi Romà d'Orient. En acabar la meua dissertació, el pare Batllori vingué a veure'm. Em felicità cordialment i m'encoratjà a seguir endavant en aquella recerca. Cal dir que jo no era més que un jove llicenciat i ell, com hem dit, una de les primeres (si no la primera) autoritats historiogràfiques de Catalunya. Crec que no cal afegir res més.

Club⁺amics
Associació d'Amics de Catalunya Cristiana

**PELEGRINATGE DIOCESÀ PRESIDIT
PEL CARDENAL MARTÍNEZ SISTACH**

**«Celebrem la fe amb
el nou Papa»**

Del dissabte 18 al dilluns 20 de maig de 2013

Per a preus i més informació 934 092 770
www.clubmes.cat